

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

**A STUDY OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF BASIC EDUCATION SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREAS IN BANGKOK
AND ITS VICINITY : PREPARATION FOR ENTERING THE ASEAN COMMUNITY**

จิตาภา เบญจธัชพร

JidapaBenjathatchaporn

อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 262 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย และประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนในกลุ่ม ASEAN Learning School จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่ได้จากแบบสอบถามโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{x}=4.04$, $SD=0.72$) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{x}=4.04$, $SD=0.69$) และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}=3.99$, $SD=0.66$) ส่วนในด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.06$, $SD=0.95$)

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติในระดับมากได้แก่ มีการประชุมวางแผนบริหารงานเรื่องอาเซียน การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์อาเซียนและการบริหารงานส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน กำหนดให้วิชาอาเซียนศึกษาอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยการจัดทำค่ายอาเซียนและนิทรรศการเกี่ยวกับอาเซียน มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาความรู้เกี่ยวกับอาเซียน และสร้างศูนย์อาเซียนเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนยังขาดภาวะเบี่ยงเบนด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนของ

นักเรียนที่โอนย้ายมาจากกลุ่มประเทศอาเซียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านอาเซียน และความร่วมมือของสถานศึกษาในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นๆยังอยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ประชาคมอาเซียน, อาเซียนศึกษา, ศูนย์อาเซียน

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the current stage of the academic administration of basic education schools under the Office of Primary Educational Service Areas in Bangkok and its vicinity to prepare for entering the ASEAN Community, and 2) to examine ways of academic administration of the basic education schools. The sample group for quantitative data collection consisted of randomly selected 262 administrators from the basic education schools. The population for qualitative data collection was 9 administrators from the basic education schools selected as ASEAN Learning Schools. The research instruments used for data collection were 5-point rating scale questionnaire and interview. Frequencies, percentages, means, standard deviation and content analysis were used for data analysis.

The research findings were as follows: 1) the overall current stage of the academic administration of the basic education schools was at a high level, and the top three items were planning academic administration to enter the ASEAN Community ($\bar{x}=4.04$, $SD=0.72$), followed by ASEAN textbook selection ($\bar{x}=4.04$, $SD=0.69$) and learning process development ($\bar{x}=3.99$, $SD=0.66$). However, measurement, evaluation and transferability of learning were at a medium level ($\bar{x}=3.06$, $SD=0.95$). 2) The academic administration ways the basic education schools prepared for entering the ASEAN Community were found at a high level, comprising of meetings on academic administration planning for entering ASEAN and the establishment of ASEAN - Center committee. Regarding instructional management, ASEAN - Study subject was prescribed as a learning area of Social Studies, Religion and Culture. In addition, there were ASEAN camp activities to develop a learning process, ASEAN exhibitions, the development and use of media and technology for ASEAN knowledge enhancement and the establishment of an ASEAN learning center. However, it was found that there was lack of rules and regulations of the measurement, evaluation and transferability of ASEAN student learning. In addition, research to develop ASEAN educational quality and academic development cooperation among schools or organizations in ASEAN were still at a low level.

Keyword: Academic administration, ASEAN community, ASEAN study, ASEAN center

บทนำ

ในปี 2558 ประเทศกลุ่มอาเซียน จะเข้าสู่การเป็นประชาคมหนึ่งเดียว ภายใต้คำขวัญ “ หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม ” ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดการแลกเปลี่ยน และความร่วมมือในหลากหลายด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ถูกกำหนดเป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับองค์กรหลักต่าง ๆ เพื่อเตรียมการ วางแผน พัฒนา เตรียมความพร้อมให้แก่ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ.2554-2558) ภายใต้กรอบ 3 เสาหลัก กับ 5 นโยบายทางการศึกษา

จากการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ที่ ซะฮา-หวิหิน ผู้นำอาเซียนได้ประกาศปฏิญญาว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน โดยสาระสำคัญของปฏิญญาดังกล่าวเน้นความสำคัญของบทบาทการศึกษาในการสร้างประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลักโดยมีบทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคงในเรื่องการสร้าง ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนการส่งเสริมหลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ตระหนักคุณค่าและค่านิยมทางวัฒนธรรม การสร้างเครือข่ายผู้บริหารโรงเรียนเพื่อบูรณาการความร่วมมือด้านการศึกษ ส่วนในด้านบทบาทการศึกษาในเสาหลักด้านเศรษฐกิจ มีการจัดทำกรอบการพัฒนาทักษะในอาเซียน การพัฒนาระบบการถ่ายโอนนักเรียน การถ่ายโอนแรงงานที่มีความชำนาญการในภูมิภาค การพัฒนามาตรฐานอาชีพที่เน้นศักยภาพในอาเซียนที่สามารถสนองตอบความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและบทบาทการศึกษาในเสาหลักที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ บทบาทการศึกษาด้านสังคมและวัฒนธรรมที่กำหนดให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในชุมชนชนบท การจัดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมอาเซียน การสนับสนุนการเรียนภาษาอาเซียน การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับอาเซียนในเยาวชน การพัฒนาด้านการวิจัยและการพัฒนาในภูมิภาค การสร้างความรู้และตระหนักเกี่ยวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อบรรลุเป้าหมายการศึกษาเพื่อปวงชน การจัดทำเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนร่วมกัน ตลอดจนการร่วมแบ่งปันทรัพยากรและจัดตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาค[1]

ด้วยเหตุนี้การกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงให้ความสำคัญกับบทบาทของสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดี และมีสมรรถนะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในประชาคมอาเซียน อาทิเช่นการดำเนินโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน (Spirit of ASEAN) และการดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Focus School) เป็นต้น โดยโครงการเหล่านี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตามภาระหน้าที่ของงานต่างๆของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และงานทั่วไป โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการในสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง [2] การบริหารงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดต่อเมื่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประสบความสำเร็จ เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [3] ที่กล่าวถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการเป็นการพัฒนาความรู้ และเสริมสร้างความเป็นพลเมืองอาเซียนได้ และหากมีการเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างสูงสุด ก็ย่อมเพิ่มพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนในทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและเป็นจุดแรกเริ่มในการเตรียมความพร้อมของเด็กไทยเพื่อการอยู่ร่วมกันกับประชาชนของประเทศต่างๆในประชาคมอาเซียนได้

อย่างไรก็ดี การนำนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนลงสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในปัจจุบันนั้นยังไม่สามารถมีการดำเนินการได้อย่างทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นการดำเนินโครงการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารด้านวิชาการตลอดจนการพัฒนาในโครงการอื่นเนื่องจากการจัดตั้งสถานศึกษาในโครงการการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่เป็นต้นแบบในการขยายผลให้สถานศึกษาทั่วประเทศนั้นยังมีจำนวนไม่มากนัก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานเฉพาะด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะกลุ่มสถานศึกษาที่มีความพร้อมดังเช่นสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อให้ทราบถึงสภาพและแนวทางการบริหารงานด้านวิชาการ อาทิเช่น การพัฒนาสาระหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับอาเซียน เป็นต้น ซึ่งแนวทางเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปขยายผลด้านการบริหารงานวิชาการสู่สถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนตลอดจนเป็นแนวทางการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถของเด็กไทยเพื่อการแข่งขันในเวทีประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนทั้งสิ้น 806 แห่ง และมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 262 โรงเรียน และมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 262 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม ASEAN Learning Schoolในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวน 9 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่ม ASEAN Learning Schoolรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา มีเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนโดยมีการจัดทำเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่ม ASEAN Learning Schoolมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับแบบสอบถามจากสถานศึกษาจำนวน 222 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.73 มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติ ซึ่งได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็นหรือรายการคำตอบแล้วนำมาหาความถี่ของข้อมูลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยข้อมูลจากแบบสอบถามของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 แห่ง ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนโดยภาพรวม ดังนี้ สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.05$) และด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.05$) รองลงมาเป็นด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.99$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=3.06$) ซึ่งเมื่อจำแนกผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาข้อมูลสารสนเทศด้านการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำสาระหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\bar{X}=3.86$) ในระดับมาก

2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.08$) ในระดับมาก รองลงมาคือ มีการประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาแนวทางการวางแผนวิชาการอย่างน้อย 1 ครั้งในแต่ละภาคการศึกษา ($\bar{X}=4.05$)

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมการสร้างความรู้ความตระหนักและมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.21$) ในระดับมาก

4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่ามีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่มีรายวิชาเกี่ยวกับอาเซียนศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาในประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.90$) และมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและพหุวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.66$) ในระดับมาก ส่วนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเยาวชนในกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียน ($\bar{X}=3.34$) ยังอยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พบว่ามีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.05$) และมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อาทิ การจัดค่ายอาเซียน การจัดงานการแต่งกายประจำวันชาติ ($\bar{X}=3.95$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

6) ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางพบว่า มีระบบการวัดผลและประเมินผลที่เป็นไปตามมาตรฐานอาเซียน / มาตรฐานสากล ($\bar{X}=3.26$) แต่มีหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนจากกลุ่มประเทศอาเซียนตามนโยบายการเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน ($\bar{X}=2.72$)

7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่ามีการใช้กระบวนการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทย ที่พึงประสงค์ในความเป็นอาเซียน เช่น การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษภาษาเพื่อนบ้านและการพัฒนาทักษะการคิด ($\bar{X}=3.28$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า มีการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนภายในโรงเรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุด ห้องมัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ($\bar{X}=4.25$) แต่ยังคงมีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆในกลุ่มอาเซียนเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ($\bar{X}=3.30$)ในระดับน้อยกว่าสภาพการบริหารอื่นๆ

9) ด้านการนิเทศการศึกษาพบว่าการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในวงกว้างของกระบวนการนิเทศภายในด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=4.13$)

10) ด้านการแนะแนว พบว่า มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูฝ่ายแนะแนวได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ($\bar{X}=3.69$)ในระดับมาก

11) ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดระบบบริหารสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.89$)แต่มีการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านคุณภาพการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน($\bar{X}=3.27$)ในระดับน้อยกว่า

12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการพบว่า มีการจัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องความรู้ประชาคมอาเซียนร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ($\bar{X}=3.71$) ในระดับปานกลาง

13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นพบว่า มีการประสานความร่วมมือกับวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.77$) และมีการระดมทรัพยากรจากองค์กรภาครัฐและเอกชน ($\bar{X}=3.73$)

14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาพบว่า มีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่างๆเพื่อการพัฒนาวิชาชีพสำคัญในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น วิศวกร บัญชี พยาบาล เป็นต้น ($\bar{X}=3.41$)ในระดับปานกลาง

15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาพบว่า มีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติงานวิชาการด้านอาเซียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X}=3.44$)

16) ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาต่างๆที่ ส่งเสริมความรู้ด้านอาเซียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.10$) รองลงมาคือ มีการจัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้อื่นๆเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาอาเซียนศึกษา

17) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X}=4.00$) และมีการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาด้านทักษะภาษาของนักเรียนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ($\bar{X}=3.78$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้รับการคัดเลือกเป็น ASEAN Learning Schoolในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งเป็นกลุ่มประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 9 แห่งได้แนวทางการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นได้แก่มีการประชุมกับผู้ปกครองและชุมชนประจำปี ดูนโยบายด้านอาเซียนจากสพฐ.และกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาความต้องการของชุมชนให้ทุกฝ่ายได้ร่วมออกความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของอาเซียน (N=4)

2) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการได้แก่มีการประชุมเพื่อการวางแผนการเตรียมความพร้อมในเรื่องอาเซียนศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (N=9) และส่วนใหญ่มีการจัดตั้งหัวหน้าอาเซียน , คณะกรรมการดำเนินงานวิชาการ , คณะทำงานศูนย์อาเซียน คณะกรรมการพัฒนาวิชาการ คณะกรรมการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา คณะดำเนินงานอาเซียนศึกษาซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มทำหน้าที่งานด้านหลักสูตร งานพัฒนาวิชาการเกี่ยวกับอาเซียน (N = 7)

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้แก่ มีการกำหนดให้วิชาอาเซียนศึกษาอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (N = 9) และส่วนใหญ่เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการหน่วยการเรียนรู้เรื่องอาเซียนไว้ในแผน (N = 5)

4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้แก่มีการเพิ่มวิชาส่งเสริมทักษะการพูดภาษาแบบอาเซียน เช่น การเรียนภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษาฟิลิปปินส์ (N = 5) และเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (N = 4)

5) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆได้แก่ มีการจัดทำค่ายอาเซียน (N = 7), มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการอาเซียน, การจัดวันอาเซียน ASEAN Day และการจัดงาน ASEAN Week (N = 6) มีการประกวดแข่งขันกิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียน เช่น การวาดรูปที่เกี่ยวกับอาเซียน ดอกไม้ประจำชาติอาเซียน การแต่งกายประจำชาติ กีฬาสีอาเซียน การทำอาหารอาเซียน (N = 6) และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดพื้นฐานที่ดีของการช่วยเหลือกัน ปลูกฝังการมีคุณธรรมจริยธรรมทำให้เด็กกล้าแสดงออก แสดงความสามารถรู้จักการปรับตัว เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมชมรมหรือกิจกรรมที่มีจิตสาธารณะ (N = 5)

6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการเทียบด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน (N = 7) และสถานศึกษาบางแห่งให้ความเห็นว่า ควรมีหน่วยงานต้นสังกัด เช่น สพฐ. หรือเขตพื้นที่การศึกษา ให้รับผิดชอบดูแลและกำหนดวิธีดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนที่โอนย้ายมาจากกลุ่มประเทศอาเซียน (N = 3)

7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการบริหารงานวิชาการด้านงานวิจัยที่เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา (N = 9)

8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ได้แก่ มีการทำห้องอาเซียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้าที่ให้ความรู้แก่เด็ก (N = 6) และมีโครงการแลกเปลี่ยนครูนักเรียนกับโรงเรียนในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อให้มีแหล่งเรียนรู้ในประเทศ (N = 5)

9) ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ มีหัวหน้าหรือคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อนิเทศครูในการพัฒนาการสอน (N = 9)

10) ด้านการแนะแนวได้แก่ มีการจัดให้ครูประจำชั้นคอยดูแลช่วยเหลือ (N = 5) จัดให้มีครูแนะแนว (N = 4) และสถานศึกษาบางแห่งจัดให้ครูต่างชาติ คอยดูแลช่วยเหลือเด็ก (N = 1)

11) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาได้แก่มีครูนิเทศก์จากหน่วยงานสังกัดมาให้ความรู้ด้านตัวชี้วัดและเกณฑ์ต่างๆ ในเรื่องการประกันคุณภาพภายในและมีรายงานการการบริหารงานวิชาการในอาเซียนศึกษาไว้ในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) (N = 9)

12) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการได้แก่การจัดงานประชุมผู้ปกครอง แจกเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านอาเซียนศึกษา (N = 5) มีการสนับสนุนให้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น การจัดนิทรรศการอาเซียน แสดงผลงานนักเรียน ขยายอาหารนานาชาติและของที่ระลึกที่เป็นอาเซียน (N = 4)

13) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมด้านอาเซียนกับโรงเรียนเครือข่ายที่เป็นศูนย์อาเซียนเช่น การจัดนิทรรศการอาเซียน การประกวดโครงงานอาเซียน

ประกวดหลักสูตรอาเซียนสถานศึกษา มีการโชว์ผลงานศิลปะด้านอาเซียน (N = 4)และมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน เช่นการจัดทำศูนย์อาเซียนแสดงสาระสำคัญของกลุ่มประเทศอาเซียนต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (N = 2)

14) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้แก่ มีการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการของบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมโครงการต่างๆเกี่ยวกับอาเซียน (N = 7)มีการเชิญวิทยากรจากกรมอาเซียนมาให้ความรู้และนำไปจัดกิจกรรมต่างๆ (N = 3)

15) ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาได้แก่ มีการจัดทำระเบียบออกมาเป็นคำสั่ง มีแนวปฏิบัติเป็นนโยบายการบริหารที่เกี่ยวกับอาเซียน(N = 6)

16) ด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาได้แก่ มีการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน มีการคัดเลือกจากสำนักพิมพ์ที่นำมาเสนอ (N = 9)และหนังสือวิชาอาเซียนศึกษาจาก สพฐ.(N = 4)

17) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้แก่มีห้องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนซีดีเกี่ยวกับเรื่องอาเซียนเพื่อใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ด้านอาเซียน (N = 9)และมีสถานศึกษาบางแห่งที่มีการใช้สื่อโทรทัศน์ ทำรายการเพื่อให้ความรู้ด้านอาเซียน (N = 1) และมีการใช้เสียงตามสายจากเครื่องกระจายเสียงเพื่อให้ความรู้ด้านอาเซียน(N = 1)

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยจากข้อมูลของแบบสอบถามของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 แห่ง ได้สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ($\bar{X}=4.05$)และด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.05$)รองลงมาเป็นด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.99$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=3.06$) ซึ่งเมื่อจำแนกผลการวิจัยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของการศึกษางานวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดในแต่ละด้านได้แก่

ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น สถานศึกษามีการศึกษาข้อมูลสารสนเทศด้านการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำสาระหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น ($\bar{X}=3.86$) ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการวางแผนงานด้านวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=4.08$)ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนการสอนสถานศึกษาพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมการสร้างความรู้ความตระหนักและมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่

ผู้เรียน ($\bar{X}=4.21$)ในระดับมาก แต่ยังมีการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาอาเซียน ($\bar{X}=3.60$) ที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ

นอกจากนี้ ในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียน ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและพหุวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.66$)ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อาทิ การจัดค่ายอาเซียน การจัดงานการแต่งกายประจำวันชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียน เป็นต้น ($\bar{X}=3.95$)ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนภายในโรงเรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุด ห้องมัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ($\bar{X}=4.25$) ส่วนในด้านการนิเทศการศึกษาพบว่าการสร้างความตระหนักให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาใน

ความสำคัญของกระบวนการนิเทศภายในเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=4.13$) อยู่ในระดับมากด้านการแนะแนว มีการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูฝ่ายแนะแนวได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ($\bar{X}=3.69$) และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่าการจัดระบบบริหารสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อเตรียมความพร้อมการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.89$) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เรื่องความรู้ประชาคมอาเซียนร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรในท้องถิ่น ($\bar{X}=3.71$) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นมีการประสานความร่วมมือกับวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.77$) และในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายการพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}=3.82$) อยู่ในระดับมากเช่นกันส่วนด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่าการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนที่ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.10$) และในด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน ($\bar{X}=4.00$) ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเยาวชนในกลุ่มประเทศอาเซียน ($\bar{X}=3.34$)ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่มีระบบการวัดผลและประเมินผลที่เป็นไปตามมาตรฐานอาเซียน /มาตรฐานสากลในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.26$)แต่มีหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนจากกลุ่มประเทศอาเซียน ($\bar{X}=2.72$) ซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาพบว่าการใช้กระบวนการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทย ที่พึงประสงค์ในความเป็นอาเซียน เช่น การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและ ภาษาเพื่อนบ้าน การพัฒนาทักษะการคิด เป็นต้น ($\bar{X}=3.28$) ส่วนในด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาต่างๆในกลุ่มอาเซียนเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ ($\bar{X}=3.30$)

นอกจากนี้ ในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาพบว่าการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านคุณภาพการศึกษาให้แก่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ($\bar{X}=3.27$)อยู่ในระดับที่น้อยกว่าสภาพการบริหารอื่นๆในด้านเดียวกันส่วนในด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ

งานด้านวิชาการของสถานศึกษามีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาในอาเซียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำไปสู่การปฏิบัติ ($\bar{X}=3.44$)

2. ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้รับการคัดเลือกเป็น ASEAN Learning School ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรมีจำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ได้แนวทางการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในด้านต่างๆ ดังนี้

สถานศึกษาทั้งหมดมีแนวทางการดำเนินงานด้านการวางแผนงานด้านวิชาการได้แก่ มีการประชุมเพื่อการวางแผนการเตรียมความพร้อมในเรื่องอาเซียนศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (N=9) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีการกำหนดให้วิชาอาเซียนศึกษาอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (N = 9) แต่ในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่ได้มีการบริหารงานวิชาการด้านงานวิจัยที่เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา (N = 9) และด้านการนิเทศการศึกษาจัดให้มีหัวหน้าหรือคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อนิเทศครูในการพัฒนาการสอน (N = 9) ส่วนในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่ามีครูนิเทศก์จากหน่วยงานสังกัด มาให้ความรู้ด้านตัวชี้วัด และเกณฑ์ ต่างๆ และมีรายงานการบริหารงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาไว้ในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) (N = 9) ส่วนในด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษามีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่มีการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียน สื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียน ที่มีการคัดเลือกจากสำนักพิมพ์ที่นำมาเสนอ (N = 9) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าสถานศึกษามีห้องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนซีดีเกี่ยวกับเรื่องอาเซียน เพื่อใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ด้านอาเซียน (N = 9)

นอกจากนี้ แนวทางการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในด้านอื่นๆ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการดังต่อไปนี้

ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการได้แก่ มีการจัดตั้งหัวหน้าอาเซียน , คณะกรรมการดำเนินงานวิชาการ , คณะทำงานศูนย์อาเซียน คณะกรรมการพัฒนาวิชาการ คณะกรรมการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา คณะดำเนินงานอาเซียนศึกษาซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระทุกกลุ่มทำหน้าทำงานด้านหลักสูตรและงานพัฒนาวิชาการเกี่ยวกับอาเซียน (N = 7) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้แก่ มีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มวิชาส่งเสริมทักษะการพูดภาษาที่เป็น สากลในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น การเรียนภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษาฟิลิปปินส์ (N = 5) ส่วนในด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อาเซียนได้แก่ มีการจัดทำค่ายอาเซียน (N = 7) , มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดนิทรรศการอาเซียน, การจัดวันอาเซียน ASEAN Day, และการจัดงาน ASEAN Week (N = 6) มีการประกวดแข่งขัน กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียน เช่น การวาดรูปที่เกี่ยวกับอาเซียน ดอกไม้ประจำชาติอาเซียน การแต่งกายประจำชาติ กีฬาอาเซียน การทำอาหารอาเซียน (N = 6) และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดพื้นฐานที่ดีของการช่วยเหลือกัน ปลูกฝังการมีคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เด็กกล้าแสดงออก แสดงความสามารถรู้จักการปรับตัว เช่น การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมชมรมหรือกิจกรรมที่มีจิตสาธารณะ ซึ่งจะมาช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่ดีในอาเซียน (N = 5)

ในด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการเปรียบเทียบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน (N = 7) ส่วนในด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้มีการทำห้องอาเซียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการค้นคว้าที่ให้ความรู้แก่เด็ก (N = 6) และมีมุมอาเซียนอยู่ในบริเวณอาคารเรียนต่างๆ (N = 6) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการมีการจัดให้มีงานประชุมผู้ปกครอง แจกเอกสารของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านอาเซียนศึกษาแก่ผู้ปกครองและชุมชน (N = 5) นอกจากนี้ ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัด

การศึกษา ได้แก่ มีการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการของบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับอาเซียน (N = 7) และด้านการจัดท่าระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ มีการจัดท่าระเบียบออกมาเป็นคำสั่ง มีแนวปฏิบัติเป็นนโยบายการบริหารที่เกี่ยวกับอาเซียน (N = 6)

อย่างไรก็ดี จากผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ พบว่า สถานศึกษาบางส่วนมีแนวทางการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนที่น่าสนใจ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่สามารถสรุปสาระสำคัญได้เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ มีการประชุมกับผู้ปกครองและชุมชนประจำปี ดูนโยบายด้านอาเซียนจากสพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาความต้องการของชุมชน เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมออกความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของอาเซียน (N=4) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าในการบริหารงานวิชาการ ควรมีหน่วยงานต้นสังกัด เช่น สพฐ. หรือเขตพื้นที่การศึกษา ให้รับผิดชอบดูแลและกำหนดวิธีดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนของนักเรียนที่โอนย้ายมาจากกลุ่มประเทศอาเซียน (N = 3) ส่วนในด้านการแนะแนวสถานศึกษามีการจัดให้ครูประจำชั้นคอยดูแลช่วยเหลือ (N = 5) หรือจัดให้มีครูแนะแนวคอยดูแลช่วยเหลือเด็ก (N = 4)

นอกจากนี้ แนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมด้านอาเซียนกับโรงเรียนเครือข่ายที่เป็นศูนย์อาเซียนเช่น การจัดนิทรรศการอาเซียน การประกวดโครงการงานอาเซียน ประกวดหลักสูตรอาเซียนสถานศึกษา มีการโชว์ผลงานศิลปะด้านอาเซียน (N = 4) ส่วนในด้านการคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า มีสถานศึกษาบางแห่งที่มีความพร้อมจัดทำหนังสือแบบเรียนหลักสูตรวิชาอาเซียนศึกษาเพื่อใช้ในสถานศึกษาของตนเอง (N = 2)และในด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาบางแห่งที่มีการใช้สื่อโทรทัศน์ ทำรายการเพื่อให้ความรู้ด้านอาเซียน (N = 1)และมีการใช้เสียงตามสายจากเครื่องกระจายเสียง เพื่อให้ความรู้ด้านอาเซียนแก่นักเรียน (N = 1)

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่องการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยมีการอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่โดยภาพรวม มีการเตรียมความพร้อมและมีการประชุมเพื่อวางแผนงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในด้านต่าง ๆ เป็นอันดับแรก ซึ่งการวางแผนงานวิชาการ [4] เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและปฏิบัติงานทุกคนได้ทราบและมีความเข้าใจที่ตรงกันจะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และใช้เป็นคู่มือในการทำงานไปสู่นโยบายเดียวกัน นอกจากนี้ ในการวางแผนงานวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนนั้น พบว่า สถานศึกษามีการจัดให้มีคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของสถานศึกษาที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา [3] ได้กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาควรมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบการพัฒนาการเรียนรู้อันได้เข้าร่วมประชุม วางแผนกำหนดกิจกรรม และปฏิทินการดำเนินงานเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และมีความตระหนักในการดำเนินงานเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกับรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ[5]ที่กล่าวว่า ในการวางแผนวิชาการนั้น สถานศึกษาควรจัดให้มีคณะกรรมการที่

ปรึกษาทางวิชาการหรือจัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น โดยลักษณะของคณะอาจจัดรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

สภาพการบริหารงานวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวกับอาเซียน พบว่าส่วนใหญ่สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมการสร้างความรู้ความตระหนักและมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่ผู้เรียน มีการกำหนดให้วิชาอาเซียนศึกษาอยู่ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาและวัฒนธรรมและมีการจัดทำแผนการเรียนรู้อาเซียนไว้ในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นเน้นให้เป็นลักษณะของบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้เรื่องอาเซียนไว้ในแผน ซึ่งการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [6] ที่เป็นผู้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรให้มีการจัดการเรียนการสอนเรื่องอาเซียนไว้ในหลักสูตรและบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องอาเซียนแก่เยาวชนไทย

เมื่อพิจารณาในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มวิชาส่งเสริมทักษะการพูดภาษาที่เป็น สากลในกลุ่มประเทศอาเซียน เช่น การเรียนภาษาจีน ภาษาพม่า ภาษาฟิลิปปินส์ และมีการพัฒนาหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ให้มีการเน้นภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายอาเซียนที่กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสื่อสารที่ใช้ในการทำงานในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน [1] เช่นเดียวกับนโยบายของคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ที่มีข้อเสนอที่เป็นรูปธรรมให้จัดทำ Road Map เพื่อเตรียมคนไทยสู่ประชาคมอาเซียน โดยกำหนดให้มี หลักสูตร ทักษะภาษาอังกฤษ และการเสริมภาษาของประเทศอาเซียน อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา นโยบายการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเยาวชนในกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียนยังมีสภาพการบริหารงานและการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า หลักสูตรที่เหมาะสมในการสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พร้อมเป็นคนแบบอาเซียนนั้น ควรมีการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การได้มีโอกาสใช้ชีวิตที่อยู่ในสังคมของประเทศอาเซียนจริงนั้น ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของเพื่อนบ้านได้เป็นอย่างดี ดังเช่นที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [3] ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนให้บรรลุเป้าหมาย โดยส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การประกวด การแข่งขัน การจัดกิจกรรม การแลกเปลี่ยนนักเรียน เป็นต้น

ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้นั้น พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนได้อย่างเหมาะสม และมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง อาทิ การจัดค่ายอาเซียน การจัดงานการแต่งกายประจำวันชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกของอาเซียน เป็นต้น เช่นเดียวกับด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่พบว่า มีการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนภายในโรงเรียน เช่น การพัฒนาห้องสมุด ห้องมัลติมีเดีย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เห็นว่า สถานศึกษาควรมีโครงการจัดทำและบริการสื่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้เรื่องอาเซียน และมีจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งบทบาทของแหล่งเรียนรู้ที่ดัดนั้น [4] คือต้องเป็นแหล่งทำกิจกรรมและเป็นแหล่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นโดยตนเองอีกทั้งสถานศึกษาควรมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกรูปแบบ เช่น ห้องสมุด การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน เป็นต้นซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ว่าควรมีการบริหารห้องสมุดให้มีความทันสมัย เป็นห้องสมุดยุคใหม่ โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในห้องสมุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนได้อย่างลึกซึ้งและรวดเร็วมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การบริหารห้องสมุดยุคใหม่ [7] สถานศึกษาต้องมีความรู้ในการดำเนินงานระบบงานห้องสมุด หลักการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุด เพื่อให้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยีสารสนเทศ จะทำให้ได้รับประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลการประมวลผล และนำข้อมูลมาใช้ได้ถูกต้องและรวดเร็ว นอกจากนี้ พบว่า ผลการวิจัยยังพบว่า สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้มีการจัดงานวันอาเซียน เดย์ สัปดาห์อาเซียน หรือกิจกรรมค่ายวิชาการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ที่เน้นเรื่องอัตลักษณ์ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอาเซียน และโครงการสร้างความตระหนักในอาเซียน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [1] ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาในกลุ่ม ASEAN Learning School มีบทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมด้านอาเซียนกับโรงเรียนเครือข่ายที่เป็นศูนย์อาเซียนเช่น การจัดการสรรคการอาเซียน การประกวดโครงการอาเซียน ประกวดหลักสูตรอาเซียนสถานศึกษา มีการใช้ผลงานศิลปะด้านอาเซียน เป็นต้น

สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการประสานความร่วมมือกับวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและมีการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาวิชาการจากองค์กรภาครัฐและเอกชน ซึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษานั้น ความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของชุมชนถือว่ามีความสำคัญมากในการเตรียมความพร้อม เพราะการสร้างสังคมชุมชนให้มีความเป็นอาเซียน การระดมทรัพยากรบุคคลที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จะช่วยส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเป็นสากลเพื่อพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [8]ที่ระบุว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการควรมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ตั้งนั้น บทบาทของชุมชนต่อการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนนั้น [9] ชุมชนควรมีบทบาทในการสนับสนุนเรื่องการจัดการเรียนการสอน การร่วมคิดและศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน รวมทั้งความต้องการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติ ติดตามประเมินผลและปรับปรุงโครงการกิจกรรม ตลอดจนบทบาทในการให้บริการด้านทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ และอื่นๆ แก่โรงเรียนนอกจากนี้ นโยบายจากการประชุมปฏิญญา เซอฮา-หัวหิน ว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ก็ได้กำหนดให้มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดให้มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนด้วยเช่นกัน

ส่วนในด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาต่างๆที่ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดทำหนังสือเรียน การตรวจพิจารณาคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆที่ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนซึ่งโรงเรียนและครูต้องมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดรายละเอียดในเรื่องของรายวิชา จำนวนชั่วโมงในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลและที่สำคัญคือมีเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนด [10] ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนและครูจะต้องเป็นผู้กำหนดเนื้อหาสาระ รวมถึงการเลือกหนังสือเรียนเพื่อตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอน

นอกจากนี้ สภาพการบริหารงานวิชาการในด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาผลวิจัยพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อการเผยแพร่ ความรู้ ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนดังนั้น แนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน ตาม นโยบายจากการประชุมปฏิญญา เซอฮา-หัวหินนั้น [3] สถานศึกษามีการจัดตั้งข้อมูลพื้นฐานออนไลน์ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับอาเซียน มีการใช้สื่อเทคโนโลยี เป็นสื่อในการพัฒนาวัฒนธรรมของประเทศต่างๆในภูมิภาคอาเซียน ตลอดจนให้มีการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต และมีเว็บไซต์เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างเยาวชนอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และเครือข่ายของเยาวชนอาเซียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต

เอกสารอ้างอิง

- [1]สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). *การพัฒนาสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- [2]อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- [3]สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.(2556). *แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 3 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.trg1.obec.go.th/EBOOK-471.pdf>
- [4]รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [5]รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2551). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*.สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- [6]สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน. (2554). *การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนให้บรรลุทั้ง 3 เสาหลัก*. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2554, จาก<http://www.bcca.go.th/asean/index.php?name=aboutasean&file=readdatas&id=4>
- [7]น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *การบริหารห้องสมุดสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8]สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.(2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชนุสสทกรณการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [9]ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2544). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนใน ประมวลบทความ: นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้: สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ที่ เดชะคุปต์และคณะ, บรรณาธิการ. หน้า 243-267. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10]อนุรักษ วงศ์แก้ว. (2552). *การวิเคราะห์พฤติกรรมของครูในการใช้หนังสือเรียนและผลที่เกิดขึ้นกับ พฤติกรรมผู้เรียน : การวิจัยแบบผสม*.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.